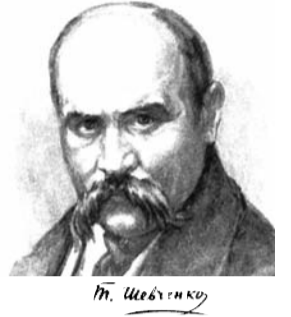

ВІЛЬНЕ СЛОВО

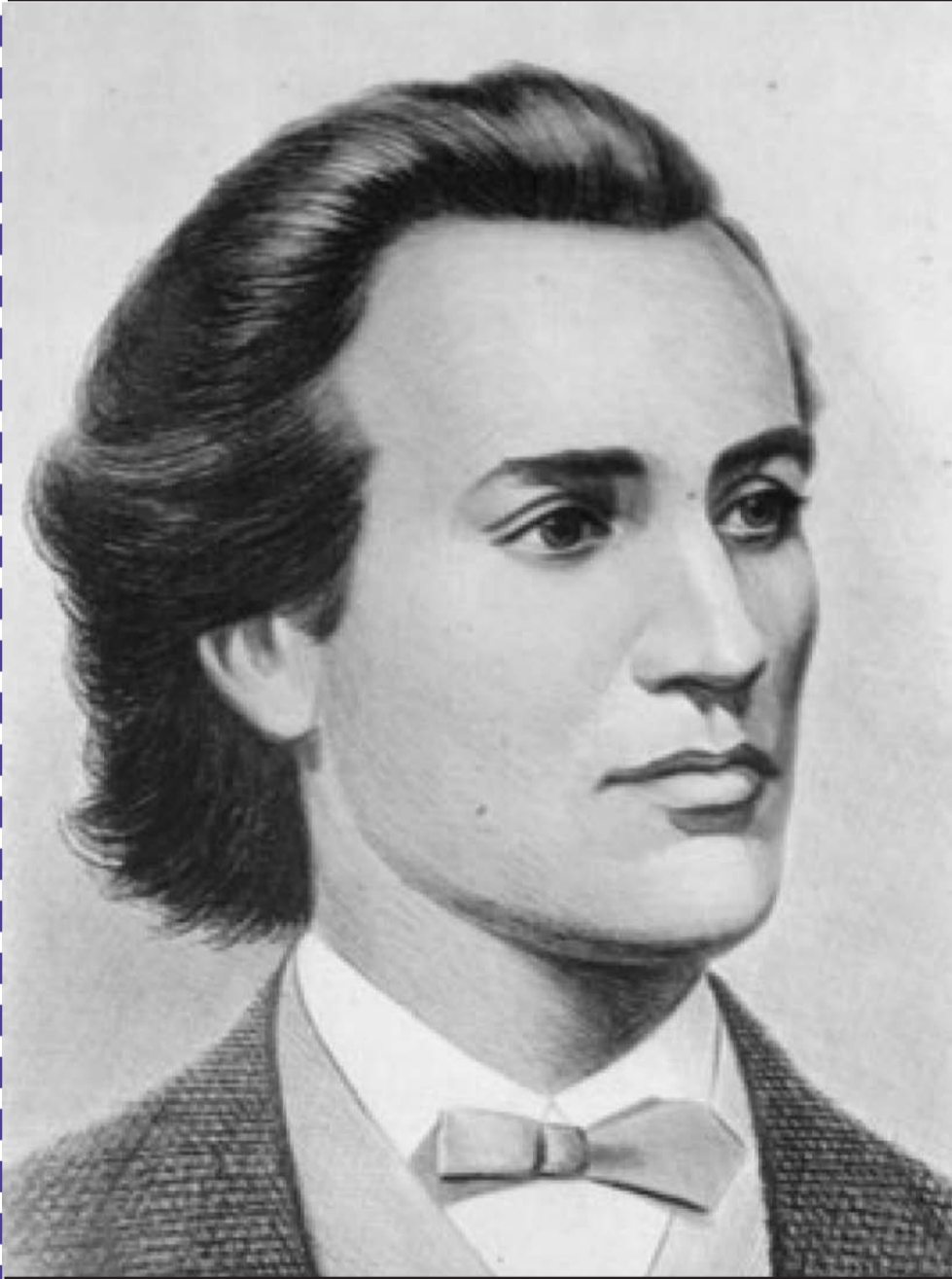
XXV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 1-2/січень 2014 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

М. Шевченко

*До 164-річчя румунського національного
поета Міхая ЕМІНЕСКУ (1850-1889)*

Міхай ЕМІНЕСКУ

ДО ЗІРКИ

*До зірки далечинь така,
Що сяйво її сходить
У тисяч років світових,
Поки до нас доходить.*

*Може, десь згасла по путі
В лазурному просторі,
Її проміння лиш тепер
Блищить у нашій зорі.*

*Ікона мертвої зорі
В далечині блукає:
Сьогодні бачимо її,
Хоч вже її й немає.*

*Також, коли наша туга
В глибоку ніч впадає,
Любові згаслої вогонь
Ще довго нас зриває.*

Переклад Миколи ЛЯСЕВИЧА

У номері:

- День національних меншин ▶ стор. 2
- До 80-річчя Леоніда М. Кравчука ▶ стор. 3
- Ольга Кобилянська – *fin de siecle* ▶ стор. 4
- 21-ий Фестиваль укр. колядок ▶ стор. 5
- Поетичний світ М. Волощука ▶ стор. 6
- День всесвітньої хорової пісні ▶ стор. 7
- Гетьман України Пилип Орлик ▶ стор. 8
- «Згадайте праведних Гетьманів» ▶ стор. 9
- Гетьман Мазепа – пророк? ▶ стор. 10
- Не забуваймо Андрія Руснака ▶ стор. 11
- З нових видань СУР ▶ стор. 12
- Поету Миколі Ляевичу – 100! ▶ стор. 13
- Українська мова і Ялінка ▶ стор. 14
- Снігу, білий сніжку, посипай доріжку! ▶ стор. 15
- На многії літа, дорогі сурівці! ▶ стор. 16

День національних меншин Румунії відзначався 18 грудня

18 грудня 1998 р. проголошено Днем національних меншин Румунії. Щороку він відзначається етнічними об'єднаннями, а також установами, організаціями або місцевими радами. Цей день є приводом організувати зустрічі, симпозиуми, вистави, виставки та презентації книг.

Департамент міжетнічних відносин (DRI) організував з цієї нагоди від 17 по 18 грудня в Бухаресті в прекрасному Палаці Гіка в залі «Дунайський Дім» конференцію на тему «Краща практика з міжетнічних проєктів 2013 року. Пріоритетні теми на майбутнє». На захід, який проводив держсекретар Лоціко Еніко Каталін, прийшли представники меншин та неурядових асоціацій, які представили свої проєкти, фінансовані Департаментом міжетнічних відносин в 2013 році.

Від Союзу українців Румунії були присутні голова СуР Степан Бучута та економічний радник СуР Микола Мирослав Петрецький. Також була присутня і пані Елвіра Кодря, радник у Міністерстві освіти Румунії.

Голова Союзу українців Румунії Степан Бучута виступив з промовою про діяльність Союзу, про співпрацю СуР з Департаментом міжетнічних відносин, проєкти СуР на 2014 рік та подарував присутнім останні журнали та книги, видані Союзом українців Румунії.

Один з проєктів був «Соціальна економіка – корисний інструмент для соціальної інтеграції», проведений Департаментом міжетнічних відносин в дусі Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй та Фонду Центру інституційного аналізу та розвитку.

Представлено звіт про діяльність в кінці «Соціальної економіки як рішення громадських проблем у Румунії» і деякі успішні результати цього проєкту.

Оана Роговяну, директор Департаменту Прав Людини, Захисту Національних

Меншин і Європейська Рада Міністерства Закордонних Справ, оголосила новий процес контролю за здійсненням Конвенції з рамок для захисту національних меншин в Румунії (цикл IV), документ, прийнятий Європейською Радою і ратифікований Румунією в 1998 році. Дотепер наша країна представила три доповіді та пройшла три цикли моніторингу, а з 1 лютого 2014 року представить доповідь про освіту, мови та

«Акапелла»

права меншин і увійде в новий цикл моніторингу, причому процес технологічного співробітництва з організаціями національних меншин є суттєвим.

Ще один важливий документ, яким піклується Департамент разом із Міністерством Закордонних Справ, Європейська карта регіональних мов, або мов нацменшин, до якої Румунія приєдналася в 2008 році, будучи тільки на другому циклі моніторингу.

Господар заходу пан Емерік Барта, генеральний секретар Консульських міст і регіонів Дунаю, представив Стратегію Європейського Союзу для Дунайського євро регіону.

Започаткована у 2011 році, це вже друга макро-регіональна стратегія Європейського Союзу по Балтійському Морю і включає 14 країн (з яких 9 – члени Європейського Союзу (ЄС) та інші частини підготовки до вступу в ЄС).

Дунайська стратегія має одинадцять пріоритетних областей чи районів, кожна з них призначена двома державами-членами ЄС. Румунія управляє трьома пріоритетними напрямками: Площа 1. Транспорт Навігатор (з Австрією), Площа 2. Управління екологічними ризиками (Угорщина) і Площа 3. Культура-Туризм – прямі контакти між людьми (з Болгарією).

Пан Барта нагадав, що наступного року починаються нові європейські рамки фінансування 2014-2020 рр., кошти на регіональний розвиток з точки зору соціальної економіки.

Він підкреслив, що роль Румунії дуже важлива в регіоні Дунаю, враховуючи, що третина довжини цієї європейської ріки знаходиться на території нашої країни.

Ця стратегія, однак, не розглядає тільки «розвиток води», а й розвиток поселень з регіону Дунаю з усім етнокультурним багатством.

Цей аспект був розвинутий також і Емануелем Чернатом, директором Національного Туристичного Управління, який, як координатор Площі 3 з Румунії, виділив можливості для проєктів нацменшин.

Після повідомлень і доповідей з нагоди Дня національних меншин виступили представники парламентських груп національних меншин обох палат Парламенту.

Захід завершився художнім мультикультурним концертом професійного хору «Акапелла» і прийняттям, даним держсекретарем Департаменту міжнародних відносин Лаціко Еніко Каталіна.

Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

СУЧАВСЬКА ФІЛІЯ СУР І ДІД МОРОЗ

Такої акції в сучавському СУР ще не було, але новий голова Борислав-Штефан Петрашук хотів зробити чогось нового.

Так що на зимові свята він скликав комітет, голів місцевих філій СУР. Спершу всі брали участь на Богослужінні, яке відбулося в українській церкві з храмом святих Петра та Павла в Сучаві.

Богослужіння вів отець Михайло Мадяр.

Після цього всі зібралися у приміщенні СУР-Сачава, де, крім тих, що були у церкві, взяли участь Його Ексцеленція пан Василь Боєчко – Генеральний Консул України в Сучаві та його дружина пані Надя, яка прекрасно

колядувала та щедрувала усім присутнім.

Колядували також члени ансамблю «Квіти Негостини», колядувала та прекрас-

но співала солістка Феліція Облезнюк. На гітарі пан Петро Шойман із Балківців надзвичайно виконав кілька мелодій.

Тріо Павло Костін, Костянтин Шекман на скрипці та Василь Казак на акордеоні прекрасно заграли присутнім рідні мелодії.

Наприкінці програми Його Ексцеленція пан Василь Боєчко від консулату та Борислав Петрашук від СУР вручили всім присутнім подарунки.

Всі сказали кілька слів, дякуючи за подарунки.

На Многії і Благії літа!

Микола КУРИЛЮК,
голова місцевої Марицейської організації СУР

До 80-річчя першого Президента Незалежної України, Його Ексцеленції Пана Леоніда КРАВЧУКА

Україна для мене все разом:
і минуле, і теперішнє, і майбутнє,
і життя, і смерть.
Без України буття порожнє, почуття
пусті, розум згаслий.

У Рівному знайшли матеріали про колядування Леоніда Кравчука в 1942 році

Рівненські архівісти, вивчаючи газету «Волинь», знайшли у ній повідомлення про те, як восьмирічний Леонід Кравчук колядував разом із ровесниками у січні 1942 року під час фашистської окупації.

Про це кореспондентівці Укрінформу повідомила журналіст Людмила Мошняга, яка дослідила архівні матеріали.

«У газеті «Волинь» (№4 від 15 січня 1942 року) на четвертій сторінці у повідомленні про різдвяне колядування дітей та молоді села Великий Житин Рівненського району, у якому народився і проживав майбутній президент України Леонід Кравчук, йдеться про те, що «свідомі діти українського села Н.Тученюк і Л.Кравчук заколядували на Український Червоний Хрест 40 карбованців», взявши приклад зі своїх батьків», - сказала Мошняга.

За її словами, у матеріалі також йдеться, що батьки Кравчука є благодійниками, адже вони пожертвували, наприклад, у церковну касу 550 карбованців.

Крім таких свідчень у Державному архіві Рівненської області зібрано й дані щодо успішного навчання Кравчука у школі, Рівненському кооперативному технікумі, який він закінчив з

відзнакою, здобувши кваліфікацію бухгалтера радянської кооперативної торгівлі.

Натомість відсутні будь-які документи про участь Леоніда Кравчука у громадському житті під час навчання.

Копії багатьох матеріалів про юнацький період біографії першого президента України виставлено в експозиції Рівненського кооперативного економіко-правового коледжу (нинішня назва кооперативного технікуму) з нагоди 80-літнього ювілею знаменитого земляка. (1992 р. група письменників укр. діаспори з різних країн світу, в тому числі І. Ковач, зустрілася з Леонідом Макаровичем Кравчуком і сфотографувалася з ним на радісну згадку. – Та де це фото? Бо на той час в І. К. фотоапарату не було! – н. р).

Українська громада з повіту Сучава привітала Генеральне консульство Різдвяною колядкою і щедрівкою

У приміщенні Генерального консульства відбувся Різдвяний захід з нагоди завершення проведення українською консульською установою та Союзом українців Румунії спільних Новорічних та Різдвяних святкувань.

Голова Сучавської повітової філії Союзу українців Румунії Борислав Петрашук подякував Генеральному консульству за співпрацю у 2013 р. та побажав їй далі плідно розвивати й у Новому – 2014 р. з метою поглиблення зв'язків місцевого українства з історичною Батьківщиною задля збереження національних традицій та культурних звичаїв і обрядів української меншини в Румунії.

Український хоровий колектив з с. Негостини привітав співробітників консульської установи місцевими українськими колядками та щедрівками.

Виступ по Сігетському радіо

**Дорогі українці, дорогі наші
радіослухачі, з Новим
Роком!**

По перше, я хочу побажати Вам і нашим радіослухачам щасливого Нового року! А тим, хто має ім'я Іван, Іванна, бажаю веселих свят!

Як Ви знаєте, в Сігеті 11 січня цього року пройшов Фестиваль українських колядок та зимових звичаїв і обрядів. В українській Церкві та в Палаці Культури лунали українські колядки. Організатори цього фестивалю – Союз українців Румунії та Мараморська філія на чолі з її головою Мирославом Петрецьким – запросили на наше свято 24 групи колядників з усіх повітів Румунії, де проживають українці, та ще й з України, були учасники цього фестивалю – дві групи: «Ансамбль народних інструментів» та «Ансамбль Будинку культури» з Квасіва Рахівського району Закарпатської області.

З цієї нагоди на адресу голови Союзу українців Румунії надійшли поздоровлення від:

– Президента Світового Конгресу Українців Євгена Чоля та працівників Канцелярії Світового Конгресу Українців.

– Європейського Конгресу Українців, голови Ярослави Хортяні;

– Конгресу Українців Канади;
– Спілки українців Португалії;
– Від Української Всесвітньої Координаційної Ради, з приміщенням у Києві та інших Високоповажних посадовців.

З вітальними словами на сцені Сігетського Палацу Культури виступили, між іншими, Генеральний Консул України в Сучаві Василь Боєчко та Префект Мараморщини Антон Рогіян.

З нагоди 21-го випуску Фестивалю українських колядок та обрядів голова Союзу українців Румунії в своїй промові висловив подяку всім тим, які впродовж зверх 21 року займалися їх організуванням і проводили успішно ці заходи.

СУР нагородив грамотами всіх тих, які успішно працювали і працюють далі на користь української меншини.

Через радіохвилі позвольте мені подякувати і подякувати всім тим, хто брав участь на протязі 21 років в наших зимових святах, а також і Радіо Сігет за те, що вона старається забезпечити україномовну радіопередачу на користь мараморських українців з обидвох берегів Тиси.

Думаю, що і цього місяця будете мати важливі теми для української передачі, тому що 22 січня будемо святкувати «День Соборності та Свободи України».

Як відомо, цей день має велике історичне і політичне значення для сучасної України і для українців з діаспори, тому що 22 січня 1919 року відбувся «Акт злуки Української Народної Республіки і Західної Української Народної Республіки».

На слідуючий місяць, тобто лютого місяця, будемо відзначати «Міжнародний день рідної мови», який, як нам відомо, 17 листопада 1999 року на генеральній Конференції ЮНЕСКО був проголошений міжнародним днем рідної мови, який відзначається у всьому світі 21 лютого.

Союз українців Румунії у своїй програмі культурної діяльності запланував відсвяткувати цей день у всіх повітах Румунії, де проживають українці, а головно в школах, де діти вивчають рідну мову.

З цієї нагоди закликаю всіх викладачів української мови, і не тільки, щоб всі разом відзначили як слід «міжнародний день рідної мови».

Ще плануємо з цієї нагоди й інші культурно-виховні заходи, зокрема, презентацію нових книг, виданих і надрукованих Союзом українців Румунії в 2013 році.

Ще раз бажаю всім нашим співпрацівникам щасливого Нового Року і міцного здоров'я для розвитку нашої спільноти!

Голова СУР
Степан БУЧУТА

«ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА В КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ – FIN DE SIECLE»

(Міжнародна Наукова Конференція Чернівецького Університету ім. Юрія Федьковича, присвячена 150-річчю від дня народження письменниці)

В кінці падолиста, вранці, перед днем народження Ольги Кобилянської (27. XI.1863), між 25-26-м числами з небес злітав з вологими, свіжими поцілунками чистий-пречистий сніжок назустріч гостям, що приїздили святкувати класика української літератури, письменниці Ольгу Кобилянську, яка оцінювала понад усе природу й людину (див. «Природа», «Людина» і ін.), тобто Бога і свого ближнього, гармонію й вічну красу нашу Божественну. Природа огортала з любов'ю приходящих, немов у казці, готуючи до Величального свята її незабутньої, ніжної жіночої постаті і милозвучної, глибокої та чистої, як кришталю, творчості в прозі.

Червона святкова зала Чернівецького Національного університету ім. Юрія Федьковича палала в любові молоді, учнів та студентів, літературознавців та мовознавців, викладачів та видавців книг і журналів із стендами новинок літературної Буковини та всієї України на ознайомлення читачів з останніми дослідженнями на ниві культурної спадщини, приуроченої 150-річчю з дня народження «гірської орлиці» і «Принцеси» Української літератури Ольги Кобилянської.

Пленарне засідання міжнародної наукової конференції, присвяченої ювілею великої письменниці ректор Чернівецького Університету Степан Мельничук розпочав привітанням учасників, підкреслюючи, що Ольга Кобилянська відкриває напрям модерної літератури, вона – гордість Чернівецького Національного Університету ім. Юрія Федьковича, тому що її світло палає на небозводі міжнародної літератури невмирущою творчістю, яка зігриває наші душі постійною сучасністю і любов'ю до життя.

Георгій Константинович, заступник голови Чернівецької обласної державної адміністрації, звернувся, зокрема, до популяризаторів творчості Ольги Кобилянської Чернівецьким музично-драматичним театром, що з гордістю носить ім'я письменниці і розповсюджує її найкращі твори гастролями незабутніх героїв «Землі», «Вовчихи», «В неділю рано зілля копала» та інших.

Із сторони Чернівецького Всеукраїнського Товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка привітав гостей Остап Савчук, заслужений діяч мистецтв України, що синтезував у своїм слові мистецький внесок великої письменниці в українську світову літературу разом з її славними сучасниками Лесею Українкою, Михайлом Коцюбинським, Марком Черемшиною та ін.

Тепле вітальне слово пролунало з уст письменниці і журналістки Віри Китгородської, голови Чернівецької обласної організації Національної Спілки Письменників України і редактора газети «Буковинське Віче», яка на підставі творчості Ольги Кобилянської, ідеї емансипації визначила роль жінки в суспільстві, жінки-матері, жінки-царівни, з якої починається все, з її щоденної славетної долі, яка, на жаль, і зараз продовжує жити скраю, переважаною і навіть поневіреною. Тому сьогодні, більше, як колись, треба поважати її і любити як святиню, що дарує життя. З цієї точки зору, – заключила спікесідниця, – творчість Ольги Кобилянської, яка працює в нашому серці, – постійна.

Любов і повагу до творчості Ольги Кобилянської, яка вивчається сьогодні в Україні, в Європі та всьому українському світі, підкреслив і я, як гість Румунії та учасник на конференції, вітаючи всіх присутніх, почесних газдів та гостей зі сторони Союзу українців Румунії, які у співпраці з Посольством України в Румунії та Генеральним Консульством України в Сучаві Василем Боечком, щорічно організуємо ювілей, присвячені Тарасу Шевченку, Ользі Кобилянській, разом із видатними подіями історії України та українського народу.

(Далі буде)

Іван КІДЕЩУК

Світовий конгрес українських молодіжних організацій (СКУМО) у Відні

У цьому році з 29 листопада до 10 грудня був проведений проект СКУМО у Відні. У проекті брали участь 8 країн: Румунія, Сербія, Україна, Чехія, Німеччина, Росія, Грузія і Австрія.

Тренінговий курс був спрямований на посилення спроможності молодих іммігрантів брати активну участь у громадському житті на рівні громади та, потенційно, на європейському рівні. Розвинути навички активної участі у молодих людей можливо через їх залучення до організації і реалізації як локальних, так і міжнародних молодіжних проєктів, зокрема в рамках програми Європейського Союзу «Молодь в дії». Тому під час тренінгу основна увага була приділена формуванню навичок управління молодіжними проєктами. Проєкт також досліджував сфери безпосередньо пов'язані з проєктним менеджментом, а саме:

Участь молоді – Учасники обговорювали можливості, що існують в місцевих громадах і на європейському рівні. Кожна країна представила молодіжну політику з своєї країни.

Європейське громадянство – є загальним пріоритетом молодіжних проєктів в Європі, всі проєкти, які фінансуються з фондів ЄС,

мають піднімати тему європейського громадянства. Учасники обговорювали про поняття «громадянства» та «європейське громадянство».

Політика до мігрантів та національних меншин – правова форма, можливості, проблеми і потреби цих груп, а також участь в громадсько-політичному житті та інструменти допомоги держав національним меншинам та мігрантам, а також про захист прав і свобод національних меншин і мігрантів кожної країни.

Міграції, міжнародні організації, діаспора, історія діаспори – тут учасники

познайомилися з причинами та наслідками імміграцій. Історія та сучасні міграції в Європі, Міжнародна організація мігрантів, діаспорні організації: такі, як Світовий та Європейський Конгрес Українців, історія української міграції і т.п.

Організаційний базар – допоміг учасникам краще познайомитись і налагодити перші контакти для подальшої співпраці у реалізації міжнародних молодіжних проєктів. Кожна країна представила з допомогою матеріалів (брошури, ліфлети, фотографії, газети) організації / громади.

Міжкультурне навчання та міжкультурний вечір – надали змогу задуматись над культурним середовищем, учасники кожної країни презентували культуру та традиції своїх країн, а також учасники обговорювали про вплив, який наклали нове культурне середовище на культуру країни. Презентація складалася з представлення музики, фотографій, напоїв та страв.

Управління проєктами – допомогло учасникам сформувати власні навички організації та реалізації молодіжних проєктів.

Лариса ТРАЙСТА

У місті Сігеті:

21-ий Фестиваль українських колядок та обрядів

«Христос рождається! Славімо його!». Ці слова пролунали і цього року, як і кожного року між Різдва Христовим та Новим Роком за старим стилем, коли Марамуреська філія Союзу українців Румунії (СУР) провела 21-ий фестиваль українських колядок та обрядів.

Повіт Марамуреш відрізняється від сусідніх зон через свою оригінальну архітектуру, одяг, діалект, традиції і через численне населення українців, які проживають у ньому. Марамуреш називається «Дерев'яною землею», так як дерево можна побачити скрізь: від архітектури традиційних будинків і церков – до воріт і побутових предметів. Відомі ворота Марамурешу є справжніми шедеврами народного мистецтва і багату скульптурою з різними візерунками. Одяг пов'язаний із сільським господарством і випасом худоби, а також те, що використовуються для виробництва невеликих побутових інструментів, також зроблені з дерева. Плетіння поєднує геометричні візерунки з квітами, зооморфні та антропоморфні моделі представлені верш-

никами, танцями, людськими фігурами. Вони наносяться та розфарбовуються по-різному, в залежності від їх призначення. Одяг Марамурешу оригінальний, зі специфічними елементами.

На цьогорічному фестивалі, який відбувся 11 січня у марамуреському місті Сігету Мармаціей, прибули гості з України, з Рахівського району, а також групи колядників з усіх повітів Румунії, де проживають українці, які кожного року беруть участь на цьому чарівному фестивалі.

Фестиваль розпочався Святою літургією в українській православної церкві, проведеною отцем Миколою Лаврюком, яка була переповнена гостями та українськими колядниками.

Починаючи з 12-ої години, понад 600 колядників з України та зі всіх повітів Румунії, де проживають українці, на чолі з Генеральним Консулом України в Сучаві Василем Боєчком, префектом повіту Марамуреш Антоном Рогіяном, головою

Союзу українців Румунії Степаном Бучутою, головою Марамуреської філії СУР Мирославом Петрецьким, генеральним секретарем СуР Любою Горват, головою Сатумарської філії Михайлом Мачокою, економічним радником СУР

Миколою Мирославом Петрецьким, розпочали парад одягу та колядок по центру Сігету з сумішшю кольорів і різноманітністю костюмів із усіх сіл та повітів з українським населенням до Палацу Культури.

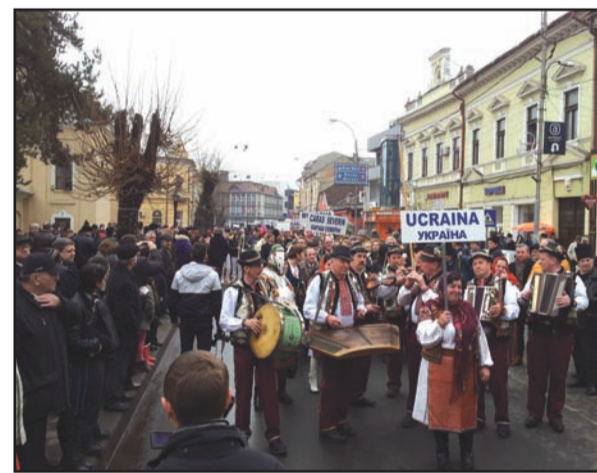
Спектакль розпочав газда фестивалю Мирослав Петрецький, який привітав гостей та колядників. Також привітали гостей та колядників префект Мара-

муреського повіту Антон Рогіан та голова СУР Степан Бучута. Голова СУР передав привітання Світового Конгресу Українців, Європейського Конгресу Українців, Українців Канади, Української Всесвітньої Координаційної Ради та нагородив засновників, організаторів та співпрацівників цього фестивалю грамотами.

Треба підкреслити, що цього року на фестивалі були присутні майже всі голови Філій СуР: Ярослава Колотило – голова Бухарестської організації СуР, Іван Лібер – голова Карашсеверинської філії СуР, Юра Глеба – голова Тіміської філії СуР, Гаврило Микулайчук – голова Арадської філії СуР, Михайло Мачока – голова Сатумарської філії СуР, Борислав Петрашук – голова Сучавської філії СуР, Віктор Семчук – голова Ботошанської філії СуР, Віктор Григорчук – голова Яської Філії СуР.

Також були присутні пані Елвіра Кодря – радник Міністерства Освіти, Лучія Міжок – голова жіночої організації СуР, почесний член СуР Василь Мойш та всі голови організацій СуР Марамуреського Повіту.

Спектакль, представлений Симоною Малярчук та Василем Пасенчуком, відкрили «Ронянські Голоси», під

керівництвом пані Джети Петрецької, які виконали: «В Вифлеємі Новина», «Тиха Ніч», «Добрий Вечір Тобі, Пане», «Щедрик». В продовженні возвіщали рожденство Христове колядники з України, Караш-Северіна, Тімішу, Араду, Сатумаре, Сучави, Ботошан, Тульчі та з усіх українських сіл Марамуреського повіту. Зі сцени лунали тропар свята Різдва Христового, колядки, щедрівки, авторські пісні, вірші та старовинні різдвяні гімни, а за це українські колядники були нагороджені дипломами та подарунками.

Цей Фестиваль став яскравим явищем у місцевому культурному житті Румунії, а насамперед у житті української громади, яка, завдяки своїй наполегливій і відданій праці, змогла зберегти цінні національні надбання свого народу і має на меті глибше пізнання та популяризацію різдвяних традицій з усіх куточків Румунії.

(Далі буде)

Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

Василь БАРШАЙ

Молода ялина

Молода ялина,
Лісова краса,
Тонка, як дівчина,
Волосом руса.
Засніжена зимою,
Обновила красою
Молода ялина,
Лісова краса.

Ти, диво зелене,
Прикраси мій вік,
Поверни до мене
Ще раз в Новий рік.
Щоб тебе знов сріблити,
Днів щасливих прожити,
Поверни до мене
Ще раз в Новий рік!

Молода ялина,
Лісова краса,
Тонка, як дівчина,
Волосом руса.
Подаруй нам ти віттями
Бути довго зеленими,
Молода ялино,
Лісова краса!

Поетичний світ Михайла Волощука

«Зігнувся каштан над маминим хрестом
І клониться йому, немов цареві».

Михайло Волощук

Завжди приємно тримати в руках нову книгу, розгортати її сторінки, читати їх і насолоджуватись запахом свіжого чорнила та паперу, а ще приємніше, коли ти знаєш автора і він близький твоїй душі. В моїх руках збірка поезій «Світ за рідним порогом», а її автор Михайло Волощук не чужий мені, хоча ми й зустрічаємось рідко, але завжди раді таким зустрічам і щиро вітаємо один іншого, та зате кожного разу, коли читаю і набираю для сторінок «Нашого Голосу» його поезії, мені здається, що він стоїть переді мною і весело посміхається.

Михайло Волощук поет тонкого ліричного мислення і глибокої віри в Господа. Його роздуми, інтимні зізнання, пейзажні змалювання, образ матері, любов до рідного села і до українського слова позначені жагучою пристрасною, а любов і повага до матері для Михайла Волощука найвищий критерій людської моральності, бо материнська любов безмежна, вона навіть з потойбіччя оберігає сина. У вірші «Ростуть бузки» він пише:

*«Благословенна материнська сила,
Якій не має віку, ні кінця.
Хоч матері уже нема, та її крила
В моїх живуть, як в пеленках дитя.»*

Степан Ткачук у «Слові до побратимів» пише: «Михайло Волощук – запізнений романс нашої літератури. Він з'явився перед ворітьми Парнасу, немов перед порогом кав'ярні – всередину завагавсь вступити, але і не міг пройти мимо...». Та Михайло Волощук не тільки поет, він і культурний діяч, і вихователь молодих поколінь, і талановитий художник, і обдарований актор та музикант. «Бо хто має,

то дасться йому, хто ж не має, забереться від нього й те, що він має», – пише святий євангелист Марко. Свідомий у тім, що Господь обдарував його великим талантом, Волощук пише:

*«Все небо Боже на бандурах грало,
Як я родився в хаті на селі,
Як мою маму співом напувало
Щось таємниче з рідної землі».*

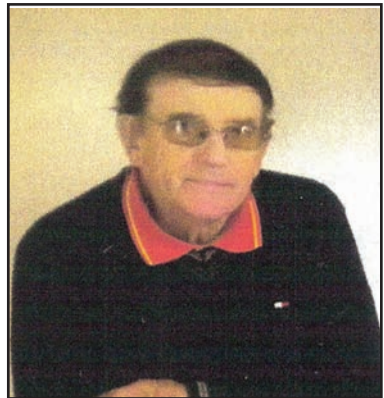
Тематика Волощуківих поезій досить широка і різноманітна, але я в кожному її рядку бачу казкову Буковину та її українську чарівну гостинну Негостину, до якої кожного разу приходжу, як до своєї рідної Верхнянки, бо це рідне село Михайла Волощука, Івана Кідещука, Євсебії Фрасенюка, Івана Непогоди, Василя Кліма та інших. У вірші «Рідне село» поет признається:

*«Люблю моє село, як Божу Матір,
Без нього висох би, як в лісі пеня.
Для нього склав би я кантату,
Аби раділо нею кожен день.
.....
Я син його довіку довірливий,
Йому нераз на скрипці грав.
Я в рідному селі завжди щасливий,
Хоч деколи з ним плакав і страждав».*

З передмови поетичної збірки Михайла Волощука «Світ за рідним порогом» дізнаємося від її редактора Михайла Михайлюка, що цього року Михайло Волощук відсвяткував своє 80-річчя. Тому бажаємо йому доброго здоров'я, щастя, творчого натхнення і Божої ласки!

З води і роси Вам, Пане Михайле!

Михайло-Гафія ТРАЙСТА

Михайло Волощук

Евген Чолій
Президент Світового Конгресу Українців

СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ

Світовий Конгрес Українців є міжнародною координаційною надбудовою українських громад у діаспорі, що представляє інтереси понад 20 мільйонів українців.

Світовий Конгрес Українців об'єднує в своєму складі українські організації із 33 країн та підтримує зв'язки з українцями ще 14 країн.

Заснований у 1967 р. як неприбуткова організація, у 2003 р. Світовий Конгрес Українців був визнаний як неурядова організація зі спеціальним консультативним статусом Економічною та соціальною радою Організації Об'єднаних Націй.

ХРИСТОС РОДИВСЯ! СЛАВІМО ЙОГО!

Бажаємо Вам веселих, радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

Нехай новонароджене Дитячко має Вас і всю Вашу Родину у своїй опіці і наділяє Вас своїми безмежними ласками.

Дякуємо Вам та надіємось на подальшу співпрацю для добра українського народу в діаспорі та в нашій рідній Батьківщині-Україні.

Працівники канцелярії СКУ:
Леся, Лариса і Женя

ВЕСЕЛИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

Хай Новий Рік, що завітає,
Дарує все, що серце забажає.

Дякую всім тим, хто мене поздоровив з нагоди Нового 2014 року!

*Від усієї душі зичу Вам великого щастя, міцного здоров'я та вірних і щирих друзів поруч,
добробуту й злагоди Вашій родині, тепла і затишку у Вашій оселі.*

Нехай прийдешній рік виправдає всі Ваші добрі надії та прагнення.

Христос рождається!

З Новим Роком!

Степан БУЧУТА
Голова СКУ

*Колядкою на щастя
Різдво благословляє.
Радійте, святкуйте –
Христос ся рождає!*

З повагою,
Ярослава Хортяні,
голова ЄКУ

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ! СЛАВІМО ЙОГО!

В цей благодатний час вітаємо Вас з Різдвом Христовим!

Нехай Господь Благословить Вас та кожную українську родину Блаженством Небесного Царства.

Нехай Небесна радість подарує нам віру й надію на кращу долю нашої України!

З Різдвом Христовим!

З найкращим побажанням
Спілка Українців У Португалії

Вітаю з Різдв'яними святами та українським Новим Роком!

Ігор ПЕТРЕНКО,
член Національної спілки
журналістів України, історик

До Союзу українців Румунії, Бухарест. До уваги Пана Голови Штефана Бучути

Вельмишановний Пане Голово!

Генеральне консульство України в Сучаві має особливу честь привітати Вас із найкращими думками і найтеплішими побажаннями з нагоди Святого Вечора і Нового Року!

Хай у Новому Році Ви матимете багато душевного тепла, радості в серці, багато здоров'я і сили праці.

Бажаємо Вам, сім'ям і співробітникам чудових Свят – Щасливого Святого Вечора і плідного Нового Року як в особистому плані, так і в професійному плані.

Щасливого Святого Вечора і
На багаті літа!

З повагою,
Генеральний Консул Василь БОЄЧКО

ДО «ДНЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ХОРОВОЇ ПІСНІ» В м. БАЯ МАРЕ

У місті Бая Маре (Мараморіш) з ініціативи хору «Армонія» з 2010 року організовується «День Всесвітньої Хорової Пісні» (Ziua Mondiala a Cântecului Coral). У світі цей день організовується з 1991 року, а в Румунії з 2000 року.

Цього року, між іншими відомими хорами Мараморіша, на цей день був запрошений і український хор «Ронянські голоси» із Верхньої Рівни. Фестиваль відбувся 8 грудня 2013 року у Спортивному залі м. Бая Маре, тому що в нім брали участь 13 видатних хорів. Хори були викладені з одного боку, залу, а публіка – з іншого боку, і співали по черзі.

Між хорами знаходився 95-річний хор мужчин із Фінтеушу Маре, хор Кант Арт із Тауці Магеруш, 6 церковних хорів (більшість із Бая Маре), хори із інших місцевостей Мараморіша і хор «Армонія» із Бая Маре, як організатор. Коли наш хор виступав на 4 голоси із піснею «Дуба, дуба» і обробкою «Суїти Марамурешане», то всі звернули голови до нас і обдарували нас тривалими оплесками. Своїм виступом хор виявився між першими трьома найкращими хорами Мараморіша. Нікому не захотілося вірити, що ми аматори, а не професіоністи. І разом із «Дипломом» наша диригентка п. Джета Петрецька дістала похвалу і поздоровлення. І мала за що! Тому що під її майстерним диригуванням 2013 року хор представив багато спектаклів.

Диригентка хору «Ронянські голоси» п. Дж. Петрецька

Починаючи із січня 2013 р., а потім у червні у місті Сігеті, хор «Ронянські голоси» із Верхньої Рівни виступав майже у всіх українських місцевостях Мараморіша під час різних культурних подій: у Рускові, Русь-Поляні, Красному, Вишавській Долині, Реметах, Верхній Рівні.

Хор «Ронянські голоси», часто і з танцями «Соколів», або «Соколят»,

Ми – «Ронянські голоси»

приготовлені теж проф. Дж. Петрецькою, виступали і поза кордонами Мараморіша.

Так, 6 березня 2013 року хор, разом із танцями, взяв участь у спектаклі «Добрий вечір, Україно», який відбувся у залі Державної Опери м. Клуж-Напоки.

Спектакль був присвячений у великій мірі Тарасові Шевченку і українській пісні. Хор відкрив спектакль, виконавши з успіхом 7 пісень, а ансамбль танцю «Соколи» виконав танець «Гопак» і «Марічка», вони будучи обдаровані гучними оплесками. Після них виступали дві формації з України. А у другій частині спектаклю виступив оркестр Державної Опери із Клужу із кількома українськими мелодіями. Спектакль був багато разів представлений по телебаченню.

23 березня хор «Ронянські голоси» був запрошений на святкування українського генія Т. Г. Шевченка до Сату Маре. Тут мали велику честь познайомитися із правнучкою Т. Шевченка, письменницею Людмилою Красицькою, головою «Фонду Т. Шевченка». Після промов біля погруддя поета у парку В. Лукачу і покладання вінків квітів хор виконав з теплою кілька пісень на слова Т. Шевченка, викликавши вдячні оплески і подяку від присутніх.

25-ого травня 2013 року хор «Ронянські голоси» і танцювальна група «Соколи» виступили на сцені Університету «Б.Б.» у Клужі з нагоди VI-ої сесії «Діалогу славистів на початку XXI століття». На цей раз хор проспівав пісні на трьох мовах: українській, румунській і російській. Зустріч була дуже приємна, маючи на увазі, що в цій Університеті викладали і викладають кілька професорів із Верхньої Рівни, а частина хористів і танцюристів були, або є студентами в Клужі.

Наприкінці серпня наш хор і

танцювальна група були запрошені на міжкультурний фестиваль «Проектніка» із Сігішоари, де брали участь 800 осіб від 20 меншин і румунів. Крім чудового виступу хору і танцюристів під проводом проф. Дж. Петрецької, від участі СУР виступала і вокально-інструментальна група «Червона калина», керована п. Мирославом Петрецьким.

28 вересня 2013 року хор «Ронянські голоси», на цей раз і вокальна група «Рушанка», були запрошені на свято хору «Зелена ліщина» із Копачеле – Караш-Северін, який виповнив зверх 60 років свого існування під проводом проф. Івана Лібера.

Як увінчання праці хористів і його диригента, 8 грудня 2013 року хор із Верхньої Рівни був запрошений на фестиваль «День Всесвітньої Хорової Пісні» до Бая Маре, де він показав свою майстерність! Успіхів надалі «Ронянським голосам» і його диригентові проф. Джеті Петрецькій!

Текст і фото: учителька Іяна ДАН

Папа Римський Франциск висловив підтримку українському народові

Про це главу Української Греко-католицької церкви Святослава (Шевчука) поінформував Архієпископ Томас Едвард Галліксон, Апостольський нунцій в Україні, – повідомляє Релігійно-інформаційна служба України (РІСУ).

У своєму листі від 10 січня 2014 року на ім'я Предстоятеля УГКЦ представник Апостольського Престолу в Україні, зокрема, зазначив, що, отримавши звістку про ситуацію в Україні, Святіший отець Франциск через Архієпископа Петро Пароліна запевнив український народ у своїй молитовній підтримці на тему «Папа Франциск оприлюднив послання до Всесвітнього дня миру».

«Папа Франциск запевняє про свої молитви за мир і згоду для улюбленого українського народу», - ідеться у листі з Ватикану.

Теofil РЕНДЮК

«ГЕТЬМАН УКРАЇНИ ПИЛИП ОРЛИК: МОЛДОВСЬКІ ТА РУМУНСЬКІ ШЛЯХИ»

Теofil Г. Рендюк

РЕНДЮК Теofil Георгійович – доктор історичних наук, дипломат, автор понад 450 монографій, нарисів і науково-популярних робіт, статей, рецензій та інтерв'ю, опублікованих в українських та зарубіжних виданнях, у тому числі Росії, Республіки Молдова, Румунії та Угорщини. Народився 7 липня 1955 року у с. Остриця Чернівецької області.

Його двомовний ілюстрований нарис «Гетьман України Пилип Орлик: молдовські та румунські шляхи», розроблений на основі широкої джерельної бази та власних досліджень, розкриває маловідомі або зовсім не ідентифіковані аспекти політичних, військових, дипломатичних та культурно-духовних зв'язків гетьмана України Пилипа Орлика з Молдовою, Валахією та Трансильванією у першій половині XVIII століття. У книзі широко висвітлюються попередні знання П. Орлика про ці Придунайські князівства, головний етап його життя і державницької діяльності у місті Бендери (1709-1714, 1734 роки), нині Придністровський регіон Республіки Молдова, зокрема складання ним першої Конституції України і, водночас, першої у світі писаної конституції; його контакти з важливими постатями в столиці Валахії того часу – місті Бухарест (1714, 1738, 1739 роки); перебування у Кеушанах (1734 рік), у Хотині (1713, 1722, 1734, 1739 роки), Чернівцях (1714, 1739 роки), та у тодішній столиці Молдови – місті Ясси (1709-1711, 1722 та 1739-1742 роки), де завершився його земний шлях; ідентифікація невідомого дотепер місця його поховання в Яссах, а також особлива роль сусідніх з Україною Румунії та Республіки Молдова у збереженні понад 300 років пам'яті про видатного історичного діяча, неперевершеного дипломата свого часу і блискучого борця за незалежність Української держави.

Ця нова книга, разом з його попередніми багатомовними виданнями, з часом стане складовою частиною трилогії «Видатні гетьмани України – Молдова та Румунія».

*Згадайте праведних Гетьманів,
Де їх могили...*

Т. Г. Шевченко

ВСТУП

Назву книги обрано не випадково. Продовжуючи традицію, закладену попереднім п'ятимовним нарисом – «Гетьман Іван Мазепа – відомий і невідомий...» – К.: АДЕФ–Україна, 2010. – 480 с. з 50 ілюстраціями – і цього разу робиться особливий акцент на маловідомі або зовсім не ідентифіковані аспекти життя та діяльності видатного державного та військового діяча, неперевершеного дипломата свого часу і блискучого борця за незалежність Української держави, гетьмана України в еміграції Пилипа Орлика.

З проголошенням незалежності України 24 серпня 1991 року, ліквідацією цензури на проведення заборонених за часів Радянського Союзу історичних досліджень, появи реальних можливостей оприлюднення їх результатів широкий загал як в Україні, так і за її межами, насамперед 20-мільйонна українська діаспора, отримали можливість максимально повно ознайомитися з особливою роллю історичних постатей, безпосередньо причетних до національно-визвольних змагань українського народу.

Серед таких постатей особливе місце посідає гетьман-вигнанець П. Орлик, насамперед, як послідовний борець за ідею незалежності України і автор незвичайної угоди гетьмана з козаками, яка в історії дістала назву першої Конституції Української держави. В особі П. Орлика були поєднані ідеї, які і сьогодні є актуальними – побудови незалежної та демократичної Української держави.

Якщо про зв'язки та взаємини П. Орлика з Швецією, Туреччиною, Польщею, Чехією, Австрією, Німеччиною, Францією та іншими країнами чимало відомо та багато цікавого

написано, то південно-західний напрям зовнішньої політики першого українського гетьмана в екзилі, його життя та державницька творчість у Молдові та Валахії впродовж майже всієї першої половини XVIII-го століття дотепер залишаються недостатньо вивченими та неналежним чином оціненими.

Саме тому в презентованому нарисі особлива увага надається процесу становлення та розвитку впродовж гетьманування П. Орлика його відносинам із сусідніми на той час з Україною Молдовою та Валахією, а в цьому контексті – і з іншими існуючими у першій половині XVIII-го століття державами. Достатньо акцентувати увагу лише на тому, що саме місто Бендери (нині Придністровський регіон Республіки Молдова) на достатньо тривалий період стало не лише місцем складання ним першої Конституції України і, водночас, першої у світі писаної конституції, але й центром активної міжнародної та дипломатичної діяльності першого українського гетьмана у вигнанні.

Крім цього, між долею гетьманів Іваном Степановичем Мазепою та Пилипом Степановичем Орликом спостерігається дивовижна схожість і навіть певна паралель в їх житті та діяльності. Обидва гетьмани України при житті підтримували найрізноманітніші державні, політичні, військові, дипломатичні, церковно-релігійні та культурні контакти з молдовськими та валаськими господарями. І як не дивно, якщо останнім місцем поховання І. Мазепа у 1710 році стало придунайське місто Галац, то П. Орлик завершив свій життєвий шлях у 1742 році у столиці Молдовського князівства Яссах (також нинішня Румунія). Отже, потреба у ретельному вивченні та широкому розкритті маловідомих і невідомих дотепер взаємовідносин П. Орлика, як це здійснено автором щодо І. Мазепа, з підвасальними на той час Османській імперії придунайськими князівствами Молдовою та Валахією стає очевидною.

Спонукав автора до більш глибокого дослідження зазначеної вище проблематики і той факт, що навіть у новітніх дослідженнях, виданих у контексті широкого відзначення у 2010 році 300-річчя першої конституції не лише України, але й всієї Європи та світу, автором якої був П. Орлик, який, разом з близьким оточенням, написав її у Бендерах та Яссах, молдовсько-валаський період життя та обставини його смерті і поховання в столиці Молдови того часу недостатньо повно або зовсім не висвітлено. Так, у статті полтавської авторки Людмили Шендрик «Гетьман Пилип Орлик – автор першої конституції України», опублікованій у 2010 році в газеті «Україна козацька» з нагоди відзначення 300-річчя Конституції П. Орлика, зазначається, що «...на сьогодні залишається невідомим, де поховали гетьмана та яка доля його могили»¹. А у Вікіпедії стосовно цього підкреслено лише, що «жив у Хотині, Серезі, по тому – в Чернівцях, Каушанах і Бухаресті. Згодом переїхав до міста Ясси, де помер 24 травня 1742 року»². Навіть один з найбільших фахівців з вивчення постаті П. Орлика – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту історії України Національної академії наук України Тарас Чухліб – у своїй спеціальній статі, присвяченій життю і творчості українського гетьмана в екзилі і опублікованій у 2006 році, обмежився лише загальною констатацією про те, що «26 травня 1742 року гетьман Пилип Орлик помер на чужині – в Яссах, де останнім часом знайшов собі притулок»³.

Література:

1 Шендрик Л. Гетьман Пилип Орлик – автор першої Конституції України // Україна козацька – № 9-10 (127-128), травень 2010 р. – С. 10-11.

2 Вікіпедія. Гетьман України Пилип Орлик.

3 Чухліб Т. Один з найбільших патріотів України // Пилип Орлик

– гетьман і автор першої конституції України. Збірник статей та матеріалів.

– Мінськ.: РУП «Выдавецк і цэнтр БДУ», 2006. – С. 92.

(Далі буде)

«ПІЗНАЙ САМ СЕБЕ» (СОКРАТ)

Пізнати самого себе важке завдання, не будь-кому під руку. Більшість з людей переоцінюють самі себе, інші недооцінюють.

Основне – це пізнати самого себе таким, яким є в дійсності, на основі реальних здібностей, а чи вад. Це допоможе людині вибрати гарну, відповідну професію, а потім допоможе їй гарно поводитися на роботі, в сім'ї і в суспільстві взагалі. Самопізнання допоможе людині себе контролювати, неперестанно вдосконалюватись, допоможе легко відрізнити можливе від неможливого, уявне від реального.

Той, хто не знає свої вади, не може їх позбутися, уникати їх, а хто не знає свої здібності, не може їх розвинути, удосконалити, користуватись ними. А тому що людина часто непостійна, це утруднює процес самопізнання та самовизнання. Важко слідити за кожним своїм рухом, за кожним словом, за тим, чи наша поведінка співвідносна з нашими бажаннями. Буває, що ми самі себе не пізнаємо, зовсім незнайомі собі, тож ховаємось, щоб нас не пізнали інші.

Щоб заглянути в своє єство так, як приглядаємось до інших, треба мати відвагу, а головне терпіння, поки впізнаємо свою сутність, впізнаємося в усьому і в усім.

Наблизитися до себе нелегко, бо можна стати фальшивим самому до себе, бо появляються перепони, які недопускають

глибоку відвертість і щирість. Це вимагає самовиховання, бо ми важко признаємось, хто ми в дійсності.

Пізнати самого себе – це перша вимога до нас з боку раціональності, вона є основа пізнавального процесу, основа мудрості. Скільки з людей можуть домогтися правди про самого себе? Про правду, що біля нас і в нас. У Шекспіра писав: «Щоб пізнати когось, треба насамперед пізнати самого себе».

Пізнання і зрозуміння самого себе допоможе пізнати ближнього, встановити відповідну поведінку до ближнього і до себе. Це першорядний обов'язок кожного з нас. Якщо людина не пізнає себе, то вона блудить, попадає в обійми різних пристрастей, легких побажань. Життя таких людей повне клопотів, безглузде, з багатьма помилками і спотиканнями, розчаруваннями.

Якщо людина знає добре свої недоліки, то вона зможе їх позбутися, а позитиви свої розвинути, удосконалити і скористатися ними. Тому ми повинні радіти, коли відкриємо свої недоліки, бо так зможемо їх уникати.

Тим більше повинні добре пізнавати самі себе ті, що займають різні посади, керівники установ, організацій, держав тощо. Бо, якщо до такої посади добереться людина обмежена, що не знає своїх здібностей, людина, що сама собі створила ореол і вважається найкращою, то всім зрозуміло, яким керівником вона стане. Такі навички в нас давні, вони

глибоко вкоренились протягом десятиліть і дуже важко їх позбутися.

Гр. Сковорода писав: «Пізнай сам себе, удосконалюйся, вчися тому, до чого маєш здібностей... З видимого пізнай невидиме». Якщо б наші всі прочитали і послухали такі поради Гр. Сковороди, то певно й наші справи були б кращими.

«Щоб пізнати Бога, треба пізнати самого себе. Поки людина не знає Бога в самім собі, годі шукати його в світі», – говорить Гр. Сковорода, а Піфагора радить: «Не ганяйся за щастям, воно завжди перебуває в тобі самому. Шукай самого себе, свою індивідуальність і силу своєї харизми, намагайся зрозуміти, хто ти насправді, у що віриш і на що дійсно здатний».

Завжди треба думати про те, чи не страждають через тебе люди, батьки, діти і т.д. Погано не те, що в нашому характері є вади, а те, що ми їх не визнаємо, не виправляємо.

Коли хочемо себе добре пізнати, то спробуймо свої сили в різних видах діяльності, оцінюймо себе наслідками своєї ж діяльності. Не звинувачуймо інших, якщо в нас щось не виходить, а шукаймо причину в самому собі. Ворог наших вад – наш найкращий друг. Не вір друзям, які тебе вічно хвалять. Май мужність признати справедливую критику і тоді знайдеш справедливих друзів!

Василь АРДЕЛЯН

І в нас був Дід Мороз

Як уже ввійшло у звичку, у П-ій половині місяця грудня до дітей приходять Дід Мороз, а головне у городчики і в школи. Діти приготують йому артистичні програми, а в подяку одержують подарунки. Так, 17 грудня 2013 р. у Красному, у школі із присілка Нижній Григорець, була гарно вбрана ялинка і завітав до неї Дід Мороз.

Діточки підготовчої групи I-IV класів, приготовлені учителькою Ларисою Семенюк, прийняли його з великою радістю. Вбрані у народні костюми, вони представили програму на трьох мовах. Почали із сценетою на румунській мові про народження Ісуса Христа і трьома румунськими колядками.

На українській мові діти сказали вірші про зиму і про народження Ісуса Христа. Між ними були українські колядки «У Вифлаємі новина», «Добрий вечір», «Нова радість стала», «Небо і земля» і «Старий рік минає».

Вкінці, прибрані у дідів і кричунців, вони затанцювали на гарну англійську мелодію.

У присутності родичів Дід Мороз обдарував дітей подарунками за їх прекрасну програму. А від участі Союзу

українців Румунії пан Юра Мочерняк, голова Краснянської організації СУР, обдарував дітей гарними подарунками, а молоду учительку Ларису Семенюк похвалою за її прекрасну працю із школярами.

Текст і фото:
учит. Лариса СЕМЕНЮК

Мазепа – пророк?

«Та й що то за народ, коли за свою користь не дбає і очевидній небезпеці не запобігає? Такий народ неключимостю своєю подобиється воістину нетямущим тваринам, од усіх народів зневаженим»¹.

Такими словами закінчує свою промову Гетьман Козацької України Іван Мазепа у зверненні до українського народу напередодні Полтавської Битви 1708 року.

Які слова! Що це? Як міг дозволити собі основоположник Козацького Барокко, найвидатніший меценат в історії України (збудував і відновив понад 50 церковних храмів!), найвідоміший гетьман своєї сучасності, вмілий дипломат і т.д. таких слів у промові до свого народу (для вишколу якого, між іншим, витрачав гетьман власне багатство!) напередодні такого важливого рішення?!

Такі слова, почуті сьогодні з уст найпопулярнішого, чи то політичного, чи культурного, чи іншого роду діяча, спровокували б найзапекліший супротив населення, який напевно мав би втілитися у майдан, або гранітну виборчу апатію (а може, й ні?); обидва явища притаманні українській свідомості.

Про долю Мазепи історія нам розказує, а для тих, що й не так нею захоплюються, підкреслю, що в Полтавській Битві гетьмана народ так і не підтримав (обурений, напевно, гетьманським маніфестом до війська і народу). Після поразки у Північній Війні Мазепу поставлено під церковну анафему, яку й по сьогоднішній день не знято. Сам гетьман помирає в еміграції. Останки його кілька разів переховували, а потім заховали у невідоме місце в Галацах. (Кажуть, що в церкві Святого Георгія. – н. р.)

Долю українського народу та ж сама наука змальовує не в найсвітліших барвах. А саме народ, який не пішов за своїм просвітителем-вождем, подальшими століттями пригноблений і нищений тими, проти котрих сам Мазепа боровся.

**Чи виправдовує історія слова Мазепи?
Чи є актуальними ці слова в нашому сучасному культурно-соціальному контексті?**

На перше запитання відповідь очевидна. На друге ж запитання запрошую вас, шановні читачі, пригадати й обміркувати декілька фактів з навколишньої дійсності (з Румунії, адже з українцями нашої держави маю превелику честь поспілкуватись через ці рядки).

Всі пригадуємо (очевидці, або читачі) ті славі часи дореволюційного періоду (нелегкого особливо для нацменшин), коли майже у кожному українському селі діяли артистичні гуртки (хорові й драматичні), і не лише. У цих селах та містах працювали учителі української мови без належної зарплати, починаючи з дошкільного віку і закінчуючи цю справу у вузах вищого навчання. Навчання на українській мові у ті часи процвітало. Поруч з навчанням процвітала й культура. І нарешті, настав переворот в грудні 1989-го р.

«Ось прийшла довгождана година»² самовизначення українського ества в країні «вольній, новій».

І воно визначилось!

Але як?

Аж сьогодні, після 24 років свободи, квасно стає!

Тоді в нас було все... І підручники, і школи, і культура...

А зараз в нас... щось дрібненьке, ріденьке, та ще й смердить..!

Нова держава дала нам свободу, а ми забрали її кожен для себе і почали, як каже Пророк:

«Той мурує, той руйнує,
Той неситим оком
За край світа зазирає,
Чи нема країни,
Щоб загарбать і з собою
Взять у домовину.

Той тузами обирає
Свата в його хаті,
А той нишком у куточку
Гострить ніж на брата.

.....
А той, щедрий та розкошний,
Все храми мурує;
Та отечество так любить,
Так за ним бідкує,
Так із його, сердешного,
Кров, як воду, точить!..
А братія мовчить собі,
Витріцивши очі!
Як ягнята. «Нехай, – каже, –
Може, так і треба».³

Не треба, не треба!!!

Бо нам все дано!!!

А ми не хочемо!!!

Українських шкіл не хочемо, а нам їх дають; Української мови вчитись не хочемо, а нас вже і не вчать; Якусь нову культуру для нас пригадують, а ми нею пишаємось; Дурень дурня мудрим називає, а неукраїнами письменників!!!

Появились якісь зрадники-розкольникі, відроджуючи нові групи українського шкільництва, а ми їх під анафему ставимо..!

Схаменіємось, бо нам діти не простять, а люди зненавидять!!!

«Бо хто матір забуває,

Того бог карає,

Того діти цураються,

В хату не пускають.

Чужі люди проганяють...».

Маріус СЕМЕНЮК,

викладач української мови

1. Маніфест Івана Мазепи до українського війська і народу. 1708 рік

2. Народна пісня «Спить ставок, не колишуться віти»

3. Т. Г. Шевченко, поема «Сон»

Слава Україні! Героям Слава!

В Україні 13-17 грудня відбулися повторні вибори в 5-ох одномандатних округах до Верховної Ради України. Спостереження відбулося на виборчих дільницях в Черкаській, Миколаївській областях та м.Києві. З Румунії брала участь група молодих українців: Коржук Марія-Коріна, Грінь Кріна-Іонела, Семенюк Петро, Луцак Резван, Сакалош Михайло та організатор Греченюк Олександра. Учасники місії спостереження у рамках Світового Конгресу Українців прибули з 11 країн світу, тобто 100 діаспорян, які виявили високий рівень професійності. Спостереження за виборами відбулося в рамках проекту «Молодь діаспори: моніторинг проблемних округів», який організували ВГО «Ліга народних адвокатів» та Світовий Конгрес Українських Молодіжних Організацій (СКУМО) за підтримки Міжнародного благодійного фонду «Відродження».

Перші дні в Київській області організатори проводили курси про права спостерігача і виборця, про те, як мають проводитися вибори і про порушення, які відбуваються на виборчих дільницях.

Євромайдан

Навчання проводилось спільно з іншими спостерігачами від СКУ. Також були присутні юристи, які відповідали на питання щодо порушень і як можна їх зупинити.

15-го числа зранку кожна група спостерігачів прибула на дільницю виборчих округів, до яких була назначена. Наша група поїхала в Первомайськ Миколаївської області. Були зафіксовані порушення, як: підкуп виборців, «карусель», відсутність виборців на списку та різні недоліки не тільки під час голосування, а і під час підрахунку та перенесення бюлетенів до ОВК.

Будучи в Києві, ми мали нагоду побути трохи і на Євромайдані. Там всі люди привітні і дуже зорганізовані: дехто готує, дехто теплий одяг роздає, чай гарячий подають. Дуже зворушило нас, коли всі разом сказали «Отче наш» і гімн заспівали – це посвідчує про те, що вони об'єднані, тримаються разом і вірять в одне – вірять в перемогу! Там весь час проводяться концерти, і не раз там бачили маленьких діточок зі своїми батьками, біля ялинки чи перед сценою.

Коли повертались, в метро прозвучало: «Слава Україні!», а відповідь сильна, наповнена вірою, прозвучала, немов передчуття близької перемоги, обов'язкової перемоги: Героям Слава!

Олександра ГРЕЧЕНЮК

Фото: Євген Фесенко

Душевна пожива

ВІНОЧОК ГОСПОДСЬКИХ СВЯТ В СІЧНІ МІСЯЦІ

Починаючи з Новим Роком світовим, а не церковним (за старим стилем) християни українці православного віроісповідання, а також деякі з інших меншин, на протязі місяця січня мали можливість зустрічати три Господні свята, принести честь і хвалу Господові нашому Ісусу Христу-Спасителю роду всього християнського світу.

Хоч ще за старим стилем, але на початку місяця січня, перед нами простягається прекрасна дорога. Це дорога до Вифлеєму, в яку ми вирушили разом із Пресвятою Дівою Марією та праведним і богобойним Йосифом обручником із Назарету. Так встановило проведіння Божже, щоб ми духовною стежкою дорожили не в інші міста або села Палестини, а лише до Вифлеєму.

Якщо станемо і подумасмо, що означає слово Вифлеєм, то знаходимо пояснення з двох слів: «Бетлехем», в перекладі «Дім хліба».

Ми знаємо, що Господь, який дає нам Себе в причасті під виглядом хліба-проскури, приходить у світ і народжується в яслах Вифлеємських. Народжений у «Домі хліба», сам Господь пізніше, під час своєї проповіді, відкрив

всім свою тасмницю Божу такими словами: «Я – хліб життя. Хто до мене приходить, він не буде голодувати, а хто вірує у Мене, не буде ніколи прагнути». (Ін.6,35). Народжений Ісус Христос в яслах Вифлеємських – де перше свято місяця січня, і воно приходить до нас, щоб стати вічною поживою для кожного із нас, якщо хочемо забезпечити вічне життя для безсмертної душі.

Друге Господське свято, яке зустрічаємо в січні, – це Обрізаніє Господнє, що святкуємо кожного разу 14-го січня (за старим стилем). Читаючи сторінки Святого Письма, не маємо можливості знайти деінде записано про цю подію, яка відбулася з восьмидневним Ісусом Христом, а лише в С. Ев. (Ак.2,21), де пише: «Як настав восьмий день, Він був обрізаний, поставили Йому ім'я Ісус, ім'я, котре було поставлено Йому ангелом ще перед тим, як Він воплотився».

Насправді, як має називатися Ісус Христос, було сказано ангелом Божим не сам від себе, а від Бога, ще з нагоди Благовіщення: Діва Марія дізналася, що вона народить Сина і назве Його Ісусом.

Слово цієї прекрасної та чудової новини записане в Св. Ев. (Лк.1,31).

Третє Господське свято, яке зустрі-

чаємо місяця січня, становить Богоявлення Господнє 19-го січня за старим стилем. Про цю історичну подію з життя Ісуса Христа спогадують у своїх книгах три святі Євангелисти: Єв. Мт.3; Єв. Мк.1; Єв.Лк.3. Кожний з них постарався передати, як і годиться, про все те, що сталося на річці Йордан з Спасителем нашим Ісусом Христом з нагоди Його хрещення. Якщо читаємо слова святих Євангелистів, котрі описують про все те, що тут сталося, можемо зрозуміти, що з цієї нагоди на річці Йордан були присутні всі три особи Святої Тройці в такому порядку:

Ісус Христос знаходився у воді;

Дух Святий у виді голуба стояв над Ісусом Христом;

Господь Бог з неба говорив: «Це Син Мій возлюблений, в Нього Я благоволив» (Лк.3,22).

Якщо Господь Бог дає нам життя, то всі ми на протязі місяця січня святкували не лише неділі, а також і всі Господські свята.

Святкуйте із нами усі християни, Ой радуйся земле, Син Божий народився!

Симона ЛЕВА

ВАРТО Б НЕ ЗАБУВАТИ ПРО ГІДНОГО УКРАЇНЦЯ АНДРІЯ РУСНАКА...

Знаємо, що Андрій пішов у дорогу неповернення, бо його серце зупинилося битись, його дух вознісся в небеса. Але є і такі моменти, коли згадуємо про нього, про тих, котрі нам так бракують у нашому колі...

Є люди, які весь свій вік ставляться з любов'ю до життя, до своїх ближніх і завжди прагнуть бути на висоті. Такий був і наш Андрій Руснак після важкої хвороби, яка тривала один рік; хоч і мав він з собою й надію і вірив у чудо, не допомогло йому нічого, і відійшов він так передчасно у вічність.

Перекоаний, що людині в житті потрібно чим більше знати, учився вже і старшим, – шкода, що його такий добрий настрій раптово зник...

Що його друзям і його родині залишилось, всім, котрі його знали, – хіба подивитись на його фотографії, або по інтернету, там, де він був у колі українців на різних подіях, або хоч згадати його ім'я і запалити свічку на свято Андрія, щоб пам'ять про нього жила далі у наших серцях, побажати йому легкого відпочинку і вічної пам'яті!

Анна БЕРЕГІЙ

8 грудня 2013 р. Андрій мав святкувати 60-річчя свого життя, його день народження майже співпадаючи зі святом Андрія Первозванного.

Велика втрата для наших українців... Не можу забути, пригадую завжди його похорон і сльози всіх в очах, бо засмутив він наші серця і всіх тих, котрі його знали.

Дуже легко і скоро забуваємо добру людину, про її добрі слова і діла. Таке існує в житті, відколи світ.

Людина працююча, Андрій був на користь всіх наших українців, любив об'єднувати наших, багато зусиль докладав разом із іншими до різного, був активним в організації СУР, як свідомий українець, а як любитель української культури був завжди присутній на українських заходах.

■ На фото – з друзями та сурівськими співпрацівниками. (Андрій – справа)

Вифлеємський Вогонь Миру знову в Румунії

Четвертий рік поспіль, під зимові свята, до Румунії прибув Вифлеємський Вогонь Миру (ВВМ). Як завжди, Вифлеємський Вогонь Миру привезли для української громади Румунії українські скаути-Пластуни, а саме: ст. пл. Андрій Ребрик, ст. пл. Вікторія Доевій, ст. пл. Вадим Петрук, ст. пл. Ростислав Добош та пл. Тарас Жолдак. 2013 р. передача Вогню в Румунію розпочалася 20-го грудня в місті Клуж-Напока і відбулась у прямому ефірі на телеканалі TVR-Cluj завдяки п. Марії Чінар-Жіга та Марії Лавер. Таким чином ми постарались донести теплоту палаючого вогника до всіх українців Трансільванії. Крім того, на передачі «Добрий ранок, Трансільванія» (Bună Dimineața, Transilvania), де відбулась передача, пластуни розказали як про соціальну, так і про політичну ситуацію в Україні, про Майдан і про їхнє пластунське долучення до важливих справ, які розвиваються в Україні.

Сильно пов'язано з негараздами та політичною нестабільністю в Україні, пластуни мали спеціальну делегацію, яка полетіла цього року до Відня, звідки взяли святу палаючу ватру - Вифлеємський Вогонь Миру. Цей вогонь пластуни розповсюдили по всій Україні, щоб надати українцям надії і теплоти в такі важкі перехідні моменти, адже саме символіка цього вогню, ватри, світла єднає людей і підкріплює їхні душевні сили та надії. Але українці живуть не тільки в Україні. Доля розсіяла українців по цілому світу, і так, пластуни стараються донести цей вогник і до тих 20 мільйонів українців діаспори, туди, де можливо. Незважаючи на те, що українці Румунії мають окремий статус, так звану автохтонну діаспору, святий палаючий вогник не обійшов нас,

українську громаду Румунії. Пластуни разом із організаторами цієї акції в Румунії постарались донести цей символ єднання, злагоди та миру до більшості українців Румунії.

Після передачі Вогню в місті Клуж-Напока пластуни продовжили свою дорогу до Бухаресту, де передали Вифлеємський Вогонь Миру Бухарестській філії СУР 21-го грудня 2013 року через п. Ярославу Колотило та організаторам події в Бухаресті Богданові Клемпушу, Василю Гошку та їхнім родинам друзям. Але подорож Вогню не зупинилась тут, а продовжилась далі, до міста Тімішоара. В західному місті, де також проживає багато українців, Вифлеємський Вогонь Миру пластуни передали українській громаді під час Служби Божої в українській церкві в неділю, 22 грудня 2013 року. За організацію цієї події ми всі вдячні в першу чергу голові Тіміської філії СУР Юрію Глебі, а також журналістці Михаелі Бумбук та депутатові Румунського Парламенту від української меншини Іванові Марчкові.

Паралельно Вогонь передавали і в інших країнах, де проживають українці, і цей зв'язок закріплює нашу душевну єдність і віру в Бога. Я впевнений, що зимові свята принесли в кожному оселю спокій і радість, а Дід Мороз приніс всім нам багато подарунків, усмішок та бажання поширити все добро, яке ми отримали, не тільки через зимові свята, а й через весь минулий рік. Я

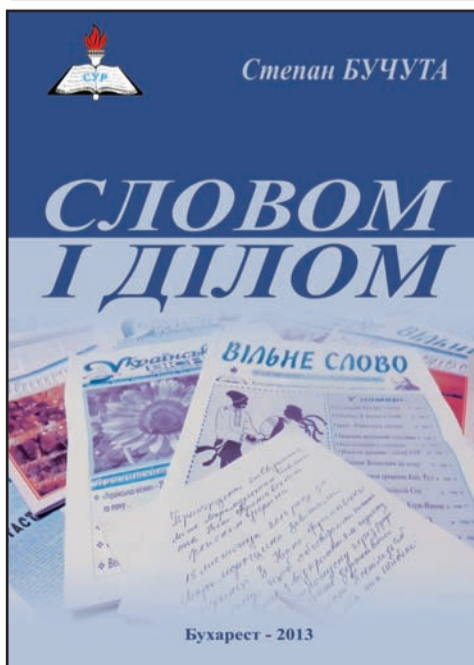
впевнений, що й надалі будемо триматись добрих справ і, як писав і в минулі роки, надіюсь, що й інші куточки Румунії, де проживають українці, долучаться до таких подій, які закріплюють нашу українську культуру і нашу єдність.

Олександр-Іван ГРЕЧЕНЮК,
м. Клуж-Напока

З НОВИХ ВИДАНЬ СУР

Напередодні 2014 р. вийшла з друку книжка-документ Степана Бучути «СЛОВОМ І ДІЛОМ» та поетична книжка-сповідь Івана Ковача «ДЕ КОРИНЬ, ДЕ ПОВЕРХНЯ», присвячена його дідові Андрію Ковачу, – першому старості-примарю з 17-річного віку і до самої смерті 1948 р. понад 100-річного с. Копашиль Караісеверінського повіту Румунії.

Нашому ветерану Миколі Лясевичу – 100!

Микола Лясевич - талановитий поет і письменник, палкий патріот – виповнив 17-ого січня поточного року поважний вік – 100 літ!

Народився 17-ого січня 1914 року в Україні, на Поділлі, у Малій Кисниці Ямпільського повіту.

Життя його було бурним і пройшов він через немало труднощів та всіляких пригод, про які з хвилюванням згадує в своїх спогадах. Але завдяки своїй виносливості та відваги усе переборов, дійшовши тепер до цього патріархального віку.

Його поетична творчість широко відома ще зі сторінок «Нового Віку» та «Обривів», а потім «Вільного Слова» та «Нашого Голосу». Великий успіх мав його збірник чудових поезій і пісень «Краплини живої води», що вийшов у світ у бухарестському видавництві «Мустанг» у 2001 році, який містить лише невеличку частину його поетичного доробку. Його поезія хвилює насамперед своєю незаперечною справжністю ідейного та художнього виразу.

Тарас Шевченко – його кумир. Лясевич присвятив нашому великому Кобзарю вірші, які справляли на глядачів велике враження, коли він їх читав на наших святкуваннях.

Микола Лясевич не лише обдарований поет, але й талановитий композитор. Його

поетичні слова, укупі з музикальними нотами, облетіли весь світ української поезії і музики в Румунії. Улюбленим став гімн «Спів Україні», у якому бринить гордість за славне козацьке минуле, до якого приєднуються молитви за щастя Матері-України, якій поет вклоняється і сплітає їй вінок різнобарвних квітів і думок.

Водночас М. Лясевич є і умілим перекладачем на українську мову поезій великих румунських авторів: М. Емінеску, Г. Кошбук та інших.

Українська громада Бухареста з пошаною посилає йому поклін з нагоди славного ювілею та щирі побажання міцного здоров'я, наснаги та ще багато літ прожити серед нас!

Ольга АНДРИЧ

«ВС»: Повідомляємо читачів, що знаходиться у підготовці до друку книга спогадів М. Лясевича «Amintiri» румунською мовою.

Микола ЛЯСЕВИЧ

Спів Україні

Хай живе наша славна країна,
Хай цвіте в нашім серці весна!
Щоб назавжди була Україна
Незалежна, багата й міцна!

Тішся, ненько моя, тішся, мила,
Твоя радість хай буде сповна!
Хай боронить тебе Божа сила,
Щоб ніколи не була сумна!

Загартовані бурями злими,
Козаки гордовито ідуть.
В'ється стяг синьо-жовтий над ними,
В сяйво щастя вони нас ведуть!

Україна буде нашим гаєм,
Де щебечуть в серцях солов'ї.
Тараса тихим словом згадаєм
В нашій вольній і новій сім'ї...

Ми вінки тобі, Мати, сплітаєм
І святую присягу несем.
Ми за тебе молитви складаєм
І чолом тобі, Матінко, б'єм!

Хай же буде повік Україна
Незалежна, багата й міцна!
Хай цвіте наша славна країна,
Хай цвіте в нашім серці весна!

Музикальний вечір в Мараморіші

*«І знов приходиш,
приблудивши до моєї оселі,
де музика Вівальді лунає...»
Павло Романюк*

Магічний вечір провели глядачі, що були присутні 24 листопада 2013 року в концертному залі Музичної школи в Сігету Мармаціей. Тут відбулася неперевершена подія для українців Мараморощини – концерт двох талановитих артистів з України: Олександра Божика та Олени Мухи. Олександр Божик на своїй скрипці був просто «божественним». Музика талановитого артиста вводила слухача в таємний світ класичних композиторів. Серце в грудях не билось, а просто співало разом із скрипкою. На акордах музики наша душа пливла по морю, де переживала з карібськими піратами. Кульмінаційний момент цього шоу був тоді, коли Олександр Божик грав на чотирьох скрипках. Момент був, магічний, емоційний. Як і сам О. Божик сказав, він не лише артист, він «шовмен».

І не тільки скрипка зачарувала нас, а також і голос артистки Олени Мухи. Вона

Співає Олена Муха.

«ангельським» голосом проспівала декілька українських народних пісень, зачарувала своїх слухачів, яких закликала проспівати разом із нею улюблену українську пісню «Рідна мати моя». Увесь зал співав разом із артисткою, а в кінці, за її чудовий виступ, глядачі віддячили їй гарячими оплесками. Для

мене особисто це був найкращий спектакль, на якому я брала участь. А за все це, я думаю, нам треба подякувати тим усім, що постаралися майстерно організувати концерт. Чекаємо з нетерпінням інші події!

Анна-Аліна ГРИЖАК

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

НОВИЙ РІК - СВЯТО СВЯТ

1 січня, як відомо, починається Новий рік. Завжди протягом історії в усіх народів прихід Нового року вважався святом, але не завжди день Нового року припадав на 1 січня.

Традиція відзначати Новий рік 1 січня в Європі запозичена у стародавніх римлян.

На Русі, у стародавні часи, Новий рік зустрічали ранньою весною з 21 на 22 березня. Вишня тоді була ритуальним деревом, а не ялинка, яка, за повір'ям, несла смерть до хати. Вишню ще з осені садили з коренем у дерев'яну діжечку із землею, заносили до хати, на тепло і поливали тільки водою, принесеною в роті. А в

березні вишня розквітала, що визначало врожайність, і кожен член сім'ї мав свою гілочку, а дівчата пророкували собі долю, – вийдуть заміж в тому році чи ні.

Хоч Григоріанський календар і був введений 1918 р, але православна церква України, Росії, Сербії та ін. продовжують і по сьогодні користуватися Юліанським календарем, за яким Новий рік припадає на 14 січня.

Цікаво, що Новий рік в Італії починається 6 січня, не говорячи вже про святкування Нового року на інших континентах, де зовсім в інші періоди року приходить Новий рік.

Ми, редакція «Вільного слова», від душі бажаємо вам усім, за нашим Українським Новим Роком, багато, багато добра, миру у ваших домах, благодаті і Божої ласки на 2014 рік!

На Могії і Благії літа!

Українська мова і Ялинка

Як відзначали діти та учні Верхньорівнянської та Коштівської шкіл, де українська мова в себе вдома, ялинку? Бажаємо гарним, талановитим учасникам зимових подій і надалі бути активними, вивчати свою українську мову з гордістю, а їхнім учителям, які потруди-

лися, щоб маленькі учасники виступили пристойно на сцені перед своїми батьками і присутніми в залі, були щасливими і нагородженими Божими ласками і любов'ю та повагою їхніх вихованців.

І.П.-К

Водохрещта

19 січня відзначають Хрещення Господнє. У народі цей день називають Йордан чи Водохрещта. За біблійними переказами, коли Ісус досяг 30-річного віку, Він прийняв хрещення в річці Йордан.

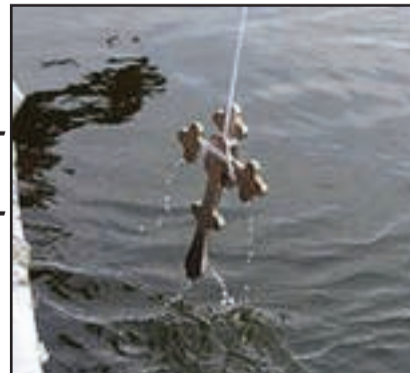

А коли вийшов на берег водойми, із небес почувся голос Бога Отця, який назвав Христа Своїм Сином. І на Ісуса зійшов Дух Святий в образі білого голуба.

Здавня існує традиція на Водохрещта святити воду, що може лікувати будь-які тілесні й духовні хвороби. Зранку чоловіки йшли до річки чи ставка, вирубували з льоду хрест, ставили його біля ополонки й обливали червоним буряковим квасом.

Священник, виголосивши молитву, освячував воду, занурюючи в ополонку срібний хрест. Після цього селяни випускали в повітря голубів.

До речі, вода з Водохрещта зовсім не псується та протягом року зберігає всі лікувальні властивості.

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Вони – наша гордість!

СПІВАЛЮК ДІАНА-МАРІЯ

Народилася в гуцульському селі Вишавська Долина. Тут і закінчила I-IV класи початкової школи та V-VIII класи восьмирічки. Її викладачами української мови були учитель Юрій Онужик та викладач української мови V-VIII класів Лідія Співалюк – мати Діани. Вони прищепили і засадили в її душу любов до рідної мови, до всього красивого.

Ще змалку вчилася на відмінно. Була нагороджена преміями. У VII та VIII класах брала участь в олімпіаді з української мови в Сігеті та Карансебеші з гарними результатами.

Закінчивши восьмирічку, поступила в український ліцей імені Тараса Шевченка в місті Сігету Мармацієй, де продовжує вивчати українську мову.

Ще змалку брала участь у Конкурсі з декламування української поезії (Верхня Рівна) та різних таборах: – 2003 р. – «Centrul Internațional pentru valorificarea patrimoniului minorităților naționale», де одержала грамоту за участь у Карнавалі.

– 2007 р. – «Літній україномовний табір для дітей та молоді закордонних українців» – у дитячому центрі «Молода гвардія» – Одеса. Тут брала участь у

Міжнародному конкурс-фестивалі юнацької творчості «Всі ми діти твої, Україно», отримавши грамоту в номінації – «Декоративно – прикладне мистецтво», одержала і сертифікат про прослухання курсу з української мови, історії України та народознавства – Міжнародний табір для учнів ліцею – м. Львів 2011-2013 рр.

– Є членом фольклорного гуртка «Гуцульський плай».

В ліцеї була нагороджена за прекрасні результати (I та II пр.), за участь у фестивалі зимових обрядів (II премія), у національному конкурсі «Великодні звичаї і традиції румунів та нацменшин (I пр. – 2012 та 2013 рр.)

– Олімпіади з української мови – національний етап (Тімішоара та Карансебеш) (II та III премія).

Діана співпрацює у передачах Сігетського радіо.

В X та XI кл. була головою учнівської ради та її заступником.

Мріє стати викладачем української мови (як мама) або журналістом. Я бажаю їй дальших успіхів!

Марія ЧУБІКА

Катерина ПЕРЕЛІСНА

СНІЖОК

Снігу, білий сніжку!
Посипай доріжку!
Насип цілу гору
Біля цього двору!

Тут діти маленькі
Гуляти раденькі,
У них голосочки,
Як срібні дзвіночки.

Людмила ПРИВАЛОВА

БІЛІ КОНІ

Трійку коней запрягла
Хуга-завірюха,
Туго віжки натягла
Й до зими щодуху.

Міст здолала на ріці,
Повернулася круто.
А ті коні-місяці:
Грудень, Січень, Лютий.

Цікавинки

Як карали за крадіжку книжки

У минулому цінні книги зберігалися в монастирях. Їх приковували довгезлезними ланцюгами до столів та полиць, щоб не було можливим їх викрасти.

Король Фрідріх Великий карав за крадіжку книжки: злодія кидали до в'язниці на 20 років.

А любителів, що загинали сторінки в книжках, карали трішки м'якше. Так, 1752 року за це у Лондоні били батогами і кидали до в'язниці на 7 років.

У відомому англійському університеті книги видавали додому лише королівській родині. Коли король Карл I послав до бібліотеки свого слугу, той повернувся ні з чим. І король змушений був сам піти за книгою.

Шанобливе ставлення до павука в Україні

– Хто вб'є павука, той накличе на себе лихо, – кажуть старожили. Його можна тільки відганяти або винести за поріг. Так вчили. А ще кажуть, що павуки – хазяї дому, приносять мир і щастя. Якщо павук у домі – до грошей.

Після прийняття християнства

Після прийняття християнства з'явилися нові пояснення, – чому саме треба шанувати павуків.

Одна легенда, наприклад, розповідає, що павук заснував вхід до печери, де сховалася під час втечі до Єгипту Діва Марія з малим Ісусом. Воїни царя Ірода подумали, що до печери ніхто давно не заходив, раз на вході павутиння, й пішли далі.

Сторінки склала Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ТА НОВОРІЧНИМИ СВЯТАМИ

За ГРУДЕНЬ місяць 2013 р.

• Ліліану ЦІМБОТУ (3 грудня 1967 р.) – банатську українку, технічного секретаря Тіміської філії СУР.

• Василя БАРИША (9 грудня 1943 р.) – уродженця банатського Копашилія, випускника Української сігетської педагогічної школи, Бухарестської консерваторії ім. Чіпріана Порумбеску, колишнього першого радника Міністерства культури і культів Румунії та директора Констанцького мистецького коледжу, поета, автора збірки «Поезії» і нової збірки поезій «Стоголоса луна», композитора. Тепер на пенсії.

• Терезу ШЕНДРОЮ (12 грудня 1956 р.) – випускницю українського відділення Сігетського ліцею ім. Драгоша Воде. З травня 1978 р. почала працювати в газеті «Новий вік», опісля – у «Вільному слові» та «Українському віснику». Після закінчення Університету «Спіру Гарет» – факультет журналістики в 2011р. – стала редактором в «Українському віснику». Секретар СУР.

• Івана МАРОЧКА (20 грудня 1974 р.) – адвоката, з 2012 р. депутата Румунського Парламенту від української меншини, голову Комісії з етики і спірних питань СУР. Народився п. Марочко на Буковині в українській багатодітній сім'ї в с. Ульма. Одружений на українці-односельчанці, батько двох дітей.

• Марію ШТЕФАН (27 грудня 1969 р.) – випускницю українського відділення Сігетського ліцею ім. Драгоша Воде і факультету іноземних мов Бухарестського університету, викладача української та російської мов. Деякий час працювала редактором «Вільного слова», сьогодні – директор Реметянської восьмирічки.

• Ярославу КОЛОТИЛО (28 грудня 1954 р.) – випускницю українського відділення Сігетського ліцею ім. Драгоша Воде та факультету іноземних мов Бухарестського університету, радника Міністерства культури і культів Румунії, активного голову Бухарестської філії СУР, керівницю гурту «Зоря».

• Доріну ФАРТУШНИК (29 грудня 1958 р.) – давнього адміністратора СУР.

За СІЧЕНЬ місяць 2014 р.

• Івана РОБЧУКА (11 січня 1936 р.) – уродженця Буковинського краю, випускника Українського Серетського ліцею і Факультету іноземних мов Бухарестського університету, д-ра філологічних наук, першого заступника голови СУР, голову комісії культури, головного редактора газети «Curierul ucraïnean», автора багатьох книг з діалектології.

• Василя АРДЕЛЯНА (1 січня 1937 р.) – випускника Українського Сігетського ліцею та Клузького університету – математика-фізика. Після закінчення факультету деякий час працював викладачем математики в м. Борші, займав посади директора, заступника директора та інспектора для українських сіл Мараморощини. Опісля перейшов працювати професором математики до м. Тімішоари в лицей «Іріс» – аж до виходу на пенсію. Активно і віддано співпрацює з г. «Вільне слово».

• Федора СОПКА (1 січня 1942 р.) – уродженця Банату, випускника Українського Сігетського ліцею та Бухарестського університету; працював викладачем російської мови в м. Бая Марє, довгі роки був головою Баямарської філії СУР та редактором газети «Curierul ucraïnean».

• Євсебія ФРАСИНЮКА (1 січня 1947 р.) – випускника Українського Серетського ліцею та Бухарестського університету. Після закінчення працював

викладачем української мови в рідному селі Негостина та займав посаду директора. Переклав на румунську мову «Сад божественних пісень» Г. Сковороди.

• Миколу СЕМЕНЮКА (19 січня 1945 р.) – уродженця села Красна-Вишеу, Мараморощина. Після закінчення технічної школи був призначений фінансовим інспектором повіту Сату Марє. Був одним із співзасновників Сатумарської філії СУР, займаючи посаду секретаря цієї ж організації.

• Юрія АЛБІЧУКА (9 січня 1950 р.) – панотець, настоятеля української православної церкви с. Верхня Рівна, Мараморощина. Народився панотець в українському селі Верхня Рівна, де закінчив початкову школу, слідували українське відділення Сігетського ліцею ім. Драгоша Воде та Теологічний Факультет у м. Сібіу. Після закінчення взяв призначення до Банату, до с. Зоріле, де немало зробив для добра громади. Після кількох років повернувся у рідне село, де служить і по сьогодні. Створив панотець релігійний хор «Хвалім Господа», з яким успішно виступає як у Румунії, так і за її кордонами, звідки повертається з похвалами. Часто хор під проводом панотець виступає по телебаченню. Бажаємо п. Албічуку та його добродійці багато добра та дальших успіхів на українській релігійній ниві Румунії.

• Дмитра ЧЕРНЕНКА (16 січня 1956 р.) – вихідця задунайських українців, полковника у відставці, голову Тульчанської філії СУР.

• Гаврила МИКОЛАЙЧУКА (28 січня 1952 р.) – уродженця найбільшого українського марамороського гірського села Русь-Поляни. З 1995 р. перебирається разом із сім'єю до Араду на родючі землі. Батько 11 дітей (в живих). Найстаршому сину – 42 роки, а найменшому – 18. На заслуженій пенсії, голова Арадської філії СУР та заступник голови СУР.

• Джесту ПЕТРЕЦЬКУ (23 січня 1966 р.) – випускницю Сігетського ліцею ім. Драгоша Воде та Дрогобицького музичного училища, викладача музики, активного і талановитого керівника хору «Ронянські голоси» та молодіжного ансамблю танців «Соколи».

• Анну ГАНЦІ (30 січня 1960 р.) – викладача української мови в Тирново, технічного секретаря Арадської філії СУР.

НА МНОГІ ЛІТА ВАМ, ДОРОГІ СУРІВЦІ!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

Культурно-просвітницький часопис
Союзу українців Румунії

ВІЛЬНЕ СЛОВО

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор – Іван КОВАЧ
Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Роман ПЕТРАШУК

*

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК
Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»
Бухарест, Румунія
ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România
str. Radu Popescu nr. 15, Sector I, București, ROMÂNIA
Tel. 0212220748, 0212220753

Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.